

منشور تطبیق (رعایت قوانین و مقررات)

مقدمه

بی تردید در سال های اخیر به لحاظ ایجاد حساسیت ها و دغدغه ها در سطوح ملی و بین المللی در خصوص سوء استفاده از بانک ها برای تحقق اهداف مجرمانه در زمینه هایی چون پولشویی و تامین مالی تروریسم، نقض تحریم های بین المللی و نیز جرائم مالی بویژه رشوه و اختلاس، مبحث رعایت قوانین و مقررات در بانک ها از اهمیت فزاینده ای برخوردار شده است و با عنایت به این که در شرایط کنونی بانکهای معتبر خارجی قبل از ایجاد روابط بانکی با بانک های طرف مقابل، موضوع جایگاه و کیفیت رعایت قوانین و مقررات را مورد توجه قرار می دهند و در برقراری هرگونه ارتباط بانکی خواهان تکمیل و پاسخگویی به مجموعه ای از پرسش ها توسط بانک طرف مقابل در خصوص نحوه رعایت قوانین و مقررات و تأیید آن توسط مدیر ارشد مربوطه هستند، بسیاری از بانک های بزرگ در سطح بین المللی هزینه های زیادی صرف ساختار سازمانی مناسب و منابع انسانی، به منظور اطمینان از رعایت قوانین و مقررات متحمل شده اند. لذا تطبیق در بانک صادرات ایران از رده های بالای سازمان شروع می شود و انجام این مهم می بایست در فرهنگ سازمانی با محوریت و هدایت هیأت مدیره و مدیران ارشد که بر استاندارد های صداقت و درستی تأکید دارند، صورت پذیرد و کلیه کارکنان بانک که در تمامی سطوح سازمانی فعالیت دارند، بایستی در این امر مشارکت داشته باشند. بدیهی است کوتاهی در این امر هر چند که قانونی نقض نشده باشد می تواند بر کلیه فعالیت های بانک در رابطه با سهامداران، مشتریان، کارکنان و بازار تأثیرگذار باشد و حتی ممکن است به از بین رفتن اعتبار و حسن شهرت بانک منجر شود.

هدف

هدف بخش مدیریت رعایت قوانین و مقررات، یاری رساندن به بانک در زمینه مدیریت ریسک تطبیق می باشد. به عبارت دیگر هدف ایجاد زمینه های لازم برای حصول اطمینان از شناخت و رعایت کلیه قوانین و مقررات و استانداردهای داخلی و خارجی پذیرفته شده به منظور حفظ ثبات و امنیت در عملیات بانکی و پیشگیری از مواجهه شدن با مخاطراتی از قبیل جرائم مالی، مجازاتهای قانونی، تنبیهات نظارتی، زیان های حائز اهمیت، خدشه دار شدن حسن شهرت بانک، تضاد منافع و برخورد غیر منصفانه با مشتریان می باشد.

تعاریف

۱- **بانک** : منظور از بانک در این منشور عبارت است از کلیه شعب داخل و خارج، مدیریت شعب مناطق تهران و استانها، ادارات کل و شرکتهای تابعه و حوزه های ستادی بانک صادرات ایران که موارد اجرایی تبیین شده در این منشور برای آنان لازم الاجرا می باشد.

۲- **قوانین، مقررات و استانداردها** : تمامی قوانین، مقررات، استانداردهای لازم الاجرا برای بانک صادرات ایران و کشورهایی که بانک صادرات ایران در آنجا دارای واحد مستقل، شعبه و یا دفتر نمایندگی می باشد و همچنین کشورهایی که بانک صادرات ایران به نحوی از آنجا در آنجا عملیات بانکی انجام می دهد.

۳- **ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات (تطبیق)** : احتمال زیان ناشی از شمول جریمه ها و مجازات های قانونی، تنبیهات نظارتی و آسیب به حسن شهرت به دلیل عدم رعایت قوانین و مقررات و سایر الزامات ناظر بر فعالیت های بانک صادرات ایران.

۴- **کمیته رعایت قوانین و مقررات (تطبیق)** : کمیته مزبور در اجرای دستورالعمل ها و الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی به ریاست یکی از اعضای هیات مدیره و ۹ عضو دیگر که از مدیران ارشد بانک می باشند به منظور اجرای امور سیاست گذاری و تصمیم گیری در حوزه کاری مقرر، وفق دستورالعمل های ابلاغی از سوی بانک مرکزی ج.ا.و خط مشی هیات مدیره بانک و بویژه در موضوع رعایت قوانین و مقررات ایجاد گردیده است.

حدود اختیارات کمیته تطبیق (رعایت قوانین و مقررات)

- هیات مدیره اختیارات لازم در خصوص هرگونه اتخاذ تصمیم پیرامون مدیریت ریسک تطبیق، ابلاغ و اجرایی نمودن مصوبات کمیته وفق آئین نامه تنظیمی و تصویب شده را تفویض می نماید.
- هیات مدیره اختیارات لازم در خصوص دسترسی به کلیه اسناد، مکاتبات، آمار و اطلاعات مورد نیاز جهت اجرای وظایف مربوطه را تفویض می نماید.

اصول حاکم بر تطبیق (رعایت قوانین و مقررات)

- اتخاذ و ترویج رویه های حرفه ای در راستای الزامات اخلاقی، حفظ محرمانگی، حفظ شرافت حرفه ای و حسن شهرت بانک و نهایتاً صیانت از منافع مشتریان.
- مطابقت سیاست ها و رویه ها و دستورالعمل های بانک (ریالی و ارزی) با قوانین و مقررات و استانداردهای مربوطه.
- برخورداری از حق دسترسی به اطلاعات لازم جهت اجرای مسئولیت ها.
- استقلال جایگاه واحد تطبیق (رعایت قوانین و مقررات).
- برخورداری واحد تطبیق از اختیارات با توجه به شرح وظایف مقرر.
- مدیریت ریسک تطبیق مستلزم مشارکت هیات مدیره، مدیران و تمامی کارکنان واحدهای مختلف بانک است.

ماموریت واحد رعایت قوانین و مقررات (تطبیق)

- ابلاغ و حصول اطمینان از استقرار و اجرای خط مشی رعایت قوانین و مقررات در تمامی سطوح بانک صادرات ایران، از جمله واحدهای مستقل و شعب خارج از کشور.
- ارائه گزارشهای دوره ای در خصوص وضعیت و کیفیت رعایت / عدم رعایت قوانین و مقررات در چارچوب خط مشی ها در سطح بانک صادرات ایران به کمیته تطبیق و هیأت مدیره.
- ارائه نظر مشورتی و توصیه های ضروری به هیأت مدیره، کمیته تطبیق، مدیرعامل، مدیران اجرایی و ارائه رهنمودها، توصیه های لازم و هماهنگی جهت برگزاری دوره های آموزشی و نیز پاسخ گویی به سؤالات کارکنان.
- واحد تطبیق باید برای اجرای وظایف خود در خصوص هر یک از حوزه های رعایت قوانین و مقررات به ویژه مقررات احتیاطی، الزامات مربوط به مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، جرایم مالی و تحریم های بین المللی، شاخص ها و شیوه نامه هایی تدوین و به تصویب هیأت مدیره برساند.

حوزه های شش گانه رعایت قوانین و مقررات (تطبیق):

- ۱- تطبیق در رفتار مقررات احتیاطی: الزامات بانک مرکزی ج.ا.ا. در مباحثی از قبیل؛ حد مجاز دارایی های ثابت، حد مجاز تسهیلات و تعهدات کلان، حد مجاز سرمایه گذاری ها، وضعیت باز ارزی، نسبت کفایت سرمایه و ... می باشد.
- ۲- تطبیق در رفتار سازمان: اطمینان از اجرایی شدن مصوبات کمیته های حاکمیت شرکتی از قبیل؛ مدیریت ریسک، حسابرسی داخلی، کمیته تطبیق و ...، ساختار مستقل مدیریت رعایت قوانین و مقررات، ریسک و کنترل معاملات با اشخاص وابسته (ذینفع واحد).
- ۳- تطبیق در رفتار کارکنان: التزام به منشور اخلاقی و آیین نامه رفتار حرفه ای کارکنان و شیوه های جلوگیری از ارتشاء، تقلب، افشای اطلاعات محرمانه و ...
- ۴- تطبیق در رفتار مشتریان: اطمینان از رعایت تحریم های بین المللی، مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، اشخاص سیاسی و مشهور و افراد مرتبط با آنها، کلاهبرداری و تقلب مشتریان....

- ۵- تطبیق در رفتار خدمات مالی: عرضه محصولات بانکی و خدمات مالی الکترونیکی شفاف، امنیت اطلاعات مشتریان، مدیریت شکایات و....
- ۶- تطبیق در رفتار سایر ریسک ها : وجود فرآیندهای استاندارد در حوزه های مختلف مدیریت ریسک مانند؛ ریسک اعتباری، ریسک نقدینگی، ریسک عملیاتی ، ریسک بازار و ....

مدل چهار خط دفاعی

به منظور رعایت هر چه دقیقتر قوانین و مقررات و طراحی و پیاده سازی سیستم کنترل های داخلی ، مدل چهار خط دفاعی که در استقرار نظارت موثر بسیار تاثیر گذار خواهد بود در بانک صادرات ایران به شرح ذیل توسعه خواهد یافت ؛

۱- خط اول دفاعی

این بخش شامل کلیه واحدهای صف و ستاد بوده و همکاران شاغل در این خط دفاعی مالک ریسک ها و استقرار کنترل ها در بانک بوده و بر کلیه عملیات بانکی (شامل تراکنش ها ، عملیات اجرایی و ثبت و ضبط آنها) در دو بخش داخلی (کلیه واحدهای صف و ستاد) و خارجی (شامل مشتریان ، شرکت های پشتیبان و...) نظارت می نمایند ، لذا کلیه واحدهای صف و ستاد که بطور مستمر با ریسک های مترتب بر فعالیت خویش مواجه هستند بعنوان اولین خط دفاعی وظیفه شناسایی ، کنترل و پاسخ مناسب و اعلام موضوعات واجد ریسک ناشی از عدم رعایت قوانین و مقررات بمنظور تعیین تکلیف و اتخاذ تصمیمات بهینه به مبادی ذیربط را به طور روزمره بر عهده دارند.

۲- خط دوم دفاعی

کلیه واحدهای مشمول این خط دفاعی (واحدهای مالی، بازرسی و تطبیق ، مدیریت ریسک ، رعایت قوانین و مقررات و...) موضوع پشتیبانی، هماهنگی، کمک و نظارت بر خط دفاعی اول را بعهده دارند، بدین ترتیب دومین خط دفاعی الزامات کنترلی پیشگیرانه و اکتشافی را تعریف می کند و در شرایطی که مستقل از خط اول دفاعی است به طور روزانه و دوره ای کنترل های لازم را ارائه می نماید، الزامات لازم را در سیاست ها و رویه های اولین خط تضمین می نماید. بدیهی است که اقدامات فوق تحت هیچ شرایطی از مسئولیت های خط اول دفاعی در قبال فعالیت های در حال انجام نمی کاهد.

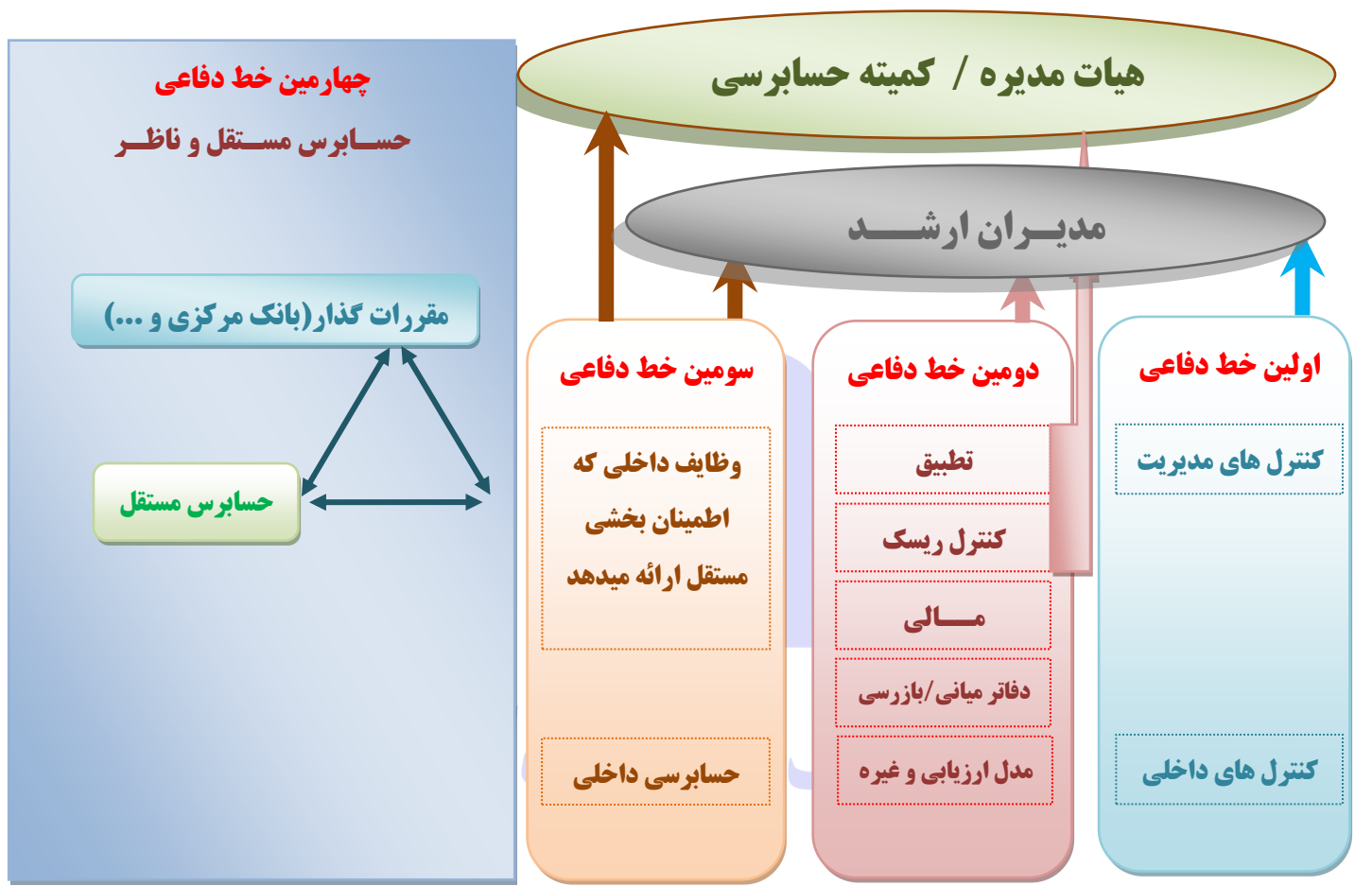
۳- خط سوم دفاعی

در این بخش دفاعی ، حسابرسی داخلی مکلف است نسبت به اطمینان بخشی و مشاوره مستقل و بی طرفانه ای ، به منظور ارزش افزایی و بهبود عملیات بانک اقدام نماید . حسابرسی داخلی با ایجاد رویکردی منظم و ارزیابی و بهبود اثر بخشی فرآیند های مدیریت ریسک ، کنترل و نظام راهبری ، به بانک کمک می نماید تا به اهداف خود دست یابد و در عمل ، بخش حسابرسی باید حداقل به صورت سالیانه به ارزیابی ریسک سازمان مبادرت نماید.

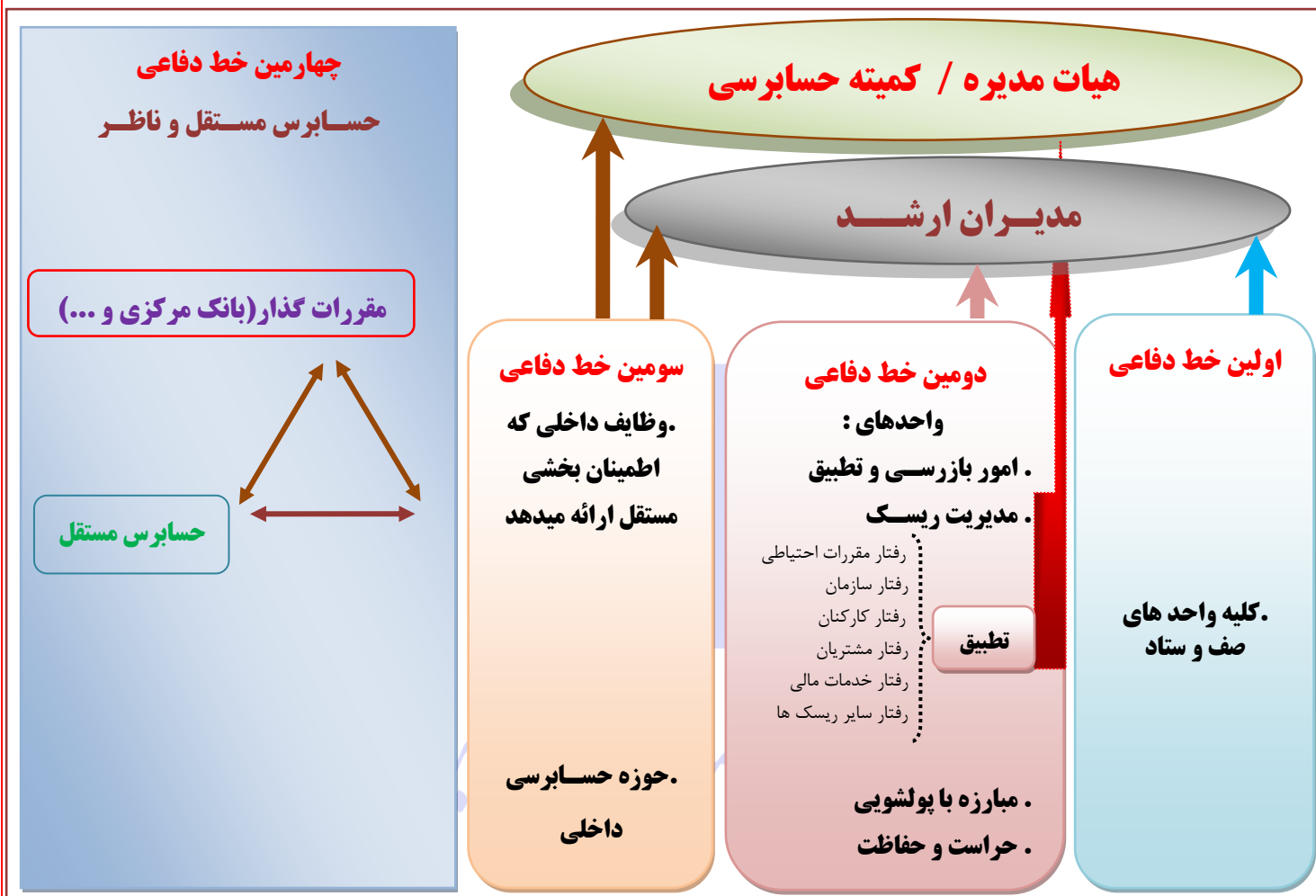
۴- خط چهارم دفاعی

در این بخش حسابرسان مستقل می توانند ارزیابی مستقلی از سه خط اول ارائه دهند که این ارزیابی به حسابرسی گزارشگری مالی سازمان و به رعایت الزامات مقرراتی مربوط است. ناظرین با دستیابی به حاصل کار حسابرسان داخلی برای نیل به برخی وظایف خاص خود به حسابرسان مستقل روی می آورند. بعلاوه همزمان حسابرسان مستقل نیز می توانند از رابطه با ناظرین منتفع شوند و در انجام وظایف خود می توانند به اطلاعاتی دست یابند که به آنها در انجام موثر مسئولیت هایشان کمک کنند. این موضوع منجر به رابطه سه گانه بین حسابرسان داخلی ، ناظرین بانکی و حسابرسان مستقل می شود. لذا با ارائه اطمینان بیشتر به سهامداران و هیات مدیره، حسابرسان مستقل، مقررات گذاران و سایر نهادهای برون سازمانی ، نقش مهمی در ساختار کلی راهبری و کنترل سازمان به عهده دارند.

*** مدل چهار خط دفاعی استاندارد***

*** مدل چهار خط دفاعی بانک صادرات ایران ***

* این منشور سالیانه مورد بازبینی هیات مدیره بانک قرار گرفته و در صورت لزوم به روزرسانی خواهد شد.